

Nordbat 2

Ett informationshäfte

Nordbat 2 1993-09-08

Snart dags för avmarsch

Vid inryckningen den 23 juni utgavs ett informationshäfte för Dig som bataljonsmedlem, men också för Dina anhöriga. Avsikten var att ge en kort information om Jugoslaviens historia och den konflikt som lett till att landet fallit samman.

Det var då inte helt klart att bataljonen skulle sättas in. Riksdagen hade visserligen fattat ett principbeslut om insättande, men lämnat åt regeringen att avgöra de närmare omständigheterna. Nu har också regeringen fattat beslut. Snart väntas försvarsministern bestämma om tidpunkt för avmarsch. Under tiden fortgår planeringen i accelererande tempo. Vi har vuxit till en samnordisk styrka, med ett danskt stridsvagnskompani som en del i bataljonen och med stöd av ett norskt sjukhuskompani, norska helikoptrar och ytterligare finska SISU-vagnar. Styrkans preliminära namn är Nordbat 2.

Inriktningen är att gruppering ska ske i staden Tuzla med omgivningar i nordöstra Bosnien. Vi bör kunna gruppera i början av oktober. Bataljonen blir en av förutsättningarna för att FNs humanitära verksamhet i området ska kunna bedrivas. Som exempel kan nämnas eskort av hjälpsändningar. Därtill kommer att vi ska öppna flygplatsen i Tuzla.

Bataljonen har tillförts en hel del nya resurser - både materiellt och personellt. Också tids- och transportplaner börjar klarna, även om varje detalj ännu inte bestämts. Det kan därför vara dags med förnyad information.

Använd häftet som repetition av redan förvärvade kunskaper och för att inhämta nya. Informera era anhöriga om innehållet.

Välkomna tillbaka till Nordbat 2 Ni som återvänt till bataljonen och välkomna Ni som anslutit under dessa avslutande veckor innan avmarsch.

Ulf Henricsson
Bataljonchef

80-01-8991 2 11/10/91

När? Var? Hur?

Regeringen beslutade den 19 augusti att i enlighet med riksdagens medgivande...ställa en väpnad styrka av bataljons storlek.....till förfogande som ett svenskt bidrag till säkerställande av fred i det före detta Jugoslavien. Styrkan ska ställas till FNs förfogande längst till och med den 30 juni 1994. Regeringen bemyndigar Chefen för Försvarsdepartementet att bestämma när bataljonen ska ställas till FN:s förfogande.

Enligt överenskommelse mellan Sveriges, Danmarks och Norges regeringar samordnas bataljonen med danska och norska enheter. Bataljonen får med denna sammansättning en nordisk profil, vilket bestämt dess preliminära namn - **Nordbat 2**. Förstärkningen av bataljonen består av ett danskt stridsvagnskompani från den Jydske brigade i Fredericia. Kompaniet omfattar 125 man och tio stridsvagnar av typ Leopard 1 A5. Finland, som av grundlagsmässiga skäl inte kan sända soldater till området, bidrar med omkring femton splitterskyddande trupptransportfordon av typ SISU. Till detta kommer en norsk sjukvårdsenhet om i storleksordningen 250 man - NorMed-Coy. Kompaniet ingår inte som integrerad del i den nordiska bataljonen,

Balkan med grannländer.

Bosnien.

även om det kommer att samgruppera med delar av vår bataljon. Sjukvårdskompaniet kan betjäna 4 000 personer med akutsjukvård, sjukvård, sjuktransporter, tandvård och hygienjänst. Kompaniet har tre operationslag, 20 operationsplatser och 60 vårdplatser. Sjuktransporterna klaras med sju SISU-vagnar och fem ambulanser av typen Mercedes Benz 300. Transportkapaciteten ökas av fyra norska helikoptrar. Kompaniets närvaro understryker FN-insatsens grundläggande syfte - att bedriva humanitär verksamhet och skapa drägliga förhållanden för en

nödlidande befolkning.

I skrivande stund avvaktar vi försvarsministerns beslut om avmarsch. Planläggningen utgår från att vi ska vara på grupperingsplatsen - Tuzla i nordöstra Bosnien - någon av de första dagarna i oktober. Vår huvuduppgift blir att säkerställa lugna och fredliga förhållanden i de skyddade zonerna. Vi ska övervaka ingångna avtal om eldupphör och demilitarisering. Vi ska förhindra att striderna återupptas samt att området utnyttjas för stridsaktivitet av något slag. Allt pekar mot att vi kommer att resa med tåg genom Danmark, Tyskland, Österrike, Ungern och Serbien. Redan nu finns ett antal svenska officerare i Danmark för att förbereda våra samövningar där. Vår resa dit anträds omkring den 18 september. Vi åker buss. Huvuddelen transporteras via Göteborg-Fredrikshamn och en mindre del via Helsingborg-Helsingör. Platsen blir Oksbøl, den danska haerens övningsområde i närheten av staden Esbjerg på södra Jyllands västkust. Övningarna genomförs under cirka fem dagar och inbegriper skjutning med lös och skarp ammunition, förevisningsskjutningar med Robot 56 och med stridsvagn, realistiska övningar med civilbefolkning baserade på de danska officerarnas erfarenheter från Balkan mm.

FN-stadgans kapitel VI och VII avser de åtgärder säkerhetsrådet kan vidta vid konflikter som hotar världsfreden. Kapitel VI avser förhandlingslösningar eller fredliga medel medan kapitel VII avser vidtagande av åtgärder. Dessa båda kapitel är att se som två möjligheter som kan användas parallellt. Beroende på hur mycket man stöder sig på respektive kapitel kan man tala om mellanalternativ. Det är därför som man i diskussionen ofta får höra att vi rör oss i en "gråzon", eller måste agera enligt "kapitel 6,5".

Kapitel VI

Detta kapitel behandlar fredliga lösningar av konflikter; säkerhetsrådet uppmanar först parterna att lösa konflikten med fredliga medel. Om parterna misslyckas med detta ska de lämna över ärendet till säkerhetsrådet. Säkerhetsrådet kan utfärda rekommendationer om vilka åtgärder de anser vara nödvändiga för att lösa konflikten. Medlemsländerna är skyldiga att följa rekommendationerna. En åtgärd kan vara att sätta in FN-trupp. Insats av trupp är inte definierat i kapitel VI men har praktiserats många gånger. Truppen kommer då till konfliktområdet som ett resultat av en förhandlingslösning. Eftersom en fred-

lig lösning har uppnåtts kan man tala om fredsbevarande styrkor.

Kapitel VII

Detta kapitel behandlar vidtagande av åtgärder för att möta hot mot freden, brott mot freden eller aggression. Säkerhetsrådet avgör om ovanstående föreligger och utfärdar rekommendationer eller fattar beslut om åtgärder. Säkerhetsrådet kan kräva att de inblandade parterna följer provisoriska åtgär-

der som anses nödvändiga. Säkerhetsrådet kan besluta om andra åtgärder än användande av militära styrkor för att driva igenom sina beslut.

Om säkerhetsrådet drar slutsatsen att åtgärderna inte leder till önskat resultat kan det besluta om insättande av militära styrkor. Säkerhetsrådets beslut är bindande för medlemsstaterna. Eftersom parterna i denna typ av konflikt inte har enats om en lösning, och inte har följt säkerhetsrådets beslut, så blir de militära styrkorna fredsskapande.

Mellan kapitel VI och VII

Ytterligheterna är alltså å ena sidan att parterna fullständigt rättar sig efter säkerhetsrådets beslut och rekommendationer. Detta kan innebära att *fredsbevarande* trupp sätts in. Detta är en lösning enligt kapitel VI. Motsatsen är en fullständig ovilja till eftertätelse och inga förhandlingar. Detta kan innebära att *fredsskapande* trupp sätts in. Detta är en lösning enligt kapitel VII.

Mellan dessa ytterligheter kan man tänka sig följande scenario: Parterna försöker förhandla men det är svårt att nå gemensamma lösningar. En ovilja att förhandla seriöst finns hos en eller flera parter.

Förhandlingarna försvåras av pågående eller ständigt uppblussande strider som är svåra att kontrollera. Militär trupp kan då sättas in i syfte att underlätta förhandlingarna. Det kan till exempel ske genom att man sätter press på en eller flera parter, att man skiljer de stridande åt eller att man tar fram opartisk information om situationen till förhandlingarna.

Denna verksamhet syftar till att hjälpa parterna i processen enligt kapitel VI med metoder som definieras i kapitel VII - vi befinner oss i den omtalade "gråzonen".

När får vi använda våld?

Reglerna för att använda våld kan variera över tiden. Se till att Du alltid vet vilka bestämmelser som gäller. Följande är en översättning av UNPROFORs nu gällande regler.

Du har rätt att använda våld i självförsvar. Vapen får endast användas som en sista utväg. I varje situation ska Du endast använda det våld som är nödvändigt. Du måste först varna, såvida inte detta innebär risk att Du själv eller annan person dödas eller skadas svårt. Du behöver inte heller varna om Du själv eller andra i Din omedelbara närhet är utsatt för en väpnad attack.

Du ska ropa på engelska "UN! STOP OR I FIRE!" eller på serbo-kroatiska "UJEDINJENE NACIJE! STANI ILI PUCAM!" [ujedinjene natsije! stani ili putsam!].

Du får endast öppna eld mot en person som är på väg att handla på ett sätt som innebär fara för liv, och det inte finns någon annan möjlighet att avbryta detta handlande. Det kan gälla någon som har öppnat eller är på väg att öppna eld. Vidare kan det gälla utplacering, detonering eller kastande av explosiva

ämnen (inklusive bensinbomber).

Också avsiktligt framförande av fordon mot en person, där det inte finns någon annan möjlighet att stoppa detta, är exempel på situation där eldöppnande får ske. Du får också öppna eld mot en person även om föregående villkor inte är uppfyllt om han eller hon försöker tillskansa sig egendom eller installatio-

ner som Du bevakar, eller försöker skada eller förstöra det och det inte finns någon annan möjlighet att förhindra detta.

Om Du måste öppna eld ska Du endast skjuta riktade skott, inte avfira fler skott än nödvändigt och vidta alla nödvändiga åtgärder för att inte träffa någon annan än Ditt mål.

Bataljonens förband

Bataljonchefen

Stabschefen

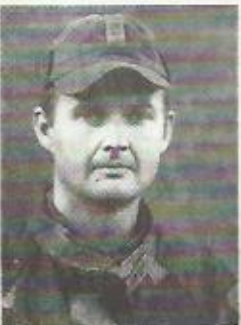
Chefen 10:e

Chefen 9:e

Chefen 8:e

Chefen Stab- och trosskompaniet

Sveriges riksdag beslutade den 8 juni att skicka en pansarskyttebataljon till det före detta Jugoslavien om FN så skulle begära. Riksdagen beslutade samtidigt att öka anslaget för fredsbevarande verksamhet med 600 miljoner kronor - 500 miljoner kronor till att bekosta den angivna pansarskyttebataljonen under ett år, och 100 miljoner kronor till extra utrustning. Ett par veckor senare ryckte bataljonens omkring 870 medlemmar in i Strängnäs, Skövde och Hässleholm.

Till grund för organisationen ligger således en mekaniserad skyttebataljon. Organisationen har förändrats för att passa de uppgifter som bataljonen har att lösa i FN-sammanhang och för att bataljonen ska kunna verka självständigt. Efter rekognoceringar i insatsmiljön har det dessutom framkommit ett behov av förstärkta transportmöjligheter.

Förbandet leds av bataljonchefen, överste Ulf Henriksen, brigadchef vid MekB 10 i Strängnäs.

Bataljonchefen har därtill två ställföreträdare: överstelöjtnant Bengt Berlin från Dalregementet I 13 och den danske överstelöjtnanten Hans Jörgen Nielsen.

Chef för 8. pansarskyttekompaniet är major Håkan Birger från P 2 i Hässle-

holm. Chef för 9. kompaniet är Major Magnus Vlk från P 4/ Fo 35 i Skövde och för 10. kompaniet major Peter Fridén från P 10/ Fo 43. Chef för Stabs- och trosskompaniet är major Ulf Stenback från Arméns underhållscentrum i Skövde.

Som angivits har styrkan tillförts ett danskt stridsvagnskompani (kampvogneskadron) från den Jyske brigade. Kompaniet leds av major **K.K. MADSEN**.

Den norska sjukvårdsenheten - NorMedCoy - leds av överstelöjtnant **MYRVOLD**. Fristående från NorMedCoy kommer fyra norska helikoptrar (Heliwing 720 SKV) under befäl av kapten **OULIE** att utnyttjas för transporter. Organisationstablåer för dessa förband visas nedan.

Bataljonsstaben

Bataljonsstaben är bataljonschefens resurs för att leda förbandet. Den leds av överstelöjtnant Alf Görnsjö, brigadstabschef vid MekB 10 i Strängnäs. I staben ingår följande delar:

- **Ops/Info-avdelningen** (Operations/Information), som i sin tur består av:
Artillerichef, fältarbetschef, sambandschef, sambandsbefäl, skydds-befäl.

Ops-detajlen, som bland annat svarar för VB-tjänsten.

Infodetajlen, som svarar för att inhämta, bearbeta och delge underrättelser och för kontakter med parterna.

Pressdetajlen.

- **Underhållsavdelningen** med bland annat läkare, förrådschef och markenteriföreståndare.
- **Teknikavdelningen.**
- **Personalavdelningen** med bland annat personaladministration, personalvård, bataljonspastor, resebefäl och idrottsbefäl.

Pansarskyttekompanierna

8. kompaniet sätts upp på P 2 i Hässleholm 9. kompaniet på P 4 i Skövde och 10. kompaniet på P 10 i Strängnäs. De tre kompanierna är likadant organiserade. De består av:

- **Stabs- och trosspluton** som svarar för ledning och underhållstjänst.
- Tre **pansarskytteplutoner**, utrustade med pansarbandvagn 302 och beväpnade bland annat med kulsprutor och granatgevär. I varje pluton ingår tre pansarskyttegrupper och en pansarbandvagnsgrupp.
- **Pansarvärnsrobotpluton**, utrustad med pan-

ORGANISATION I STORT FÖR BEREDSKAPSBATALJON BA 01SVENSKA DELAR

Batch, stf 1, stf 2

Summa personal

879

Bataljonsstab				47
Stabschef				
Ops/Info	Underhåll	Teknik	Personal	
24	9	3	10	

8. pskkomp					171
Chef, stf, strifef					
Stab/trplut	1. pskplut	2. pskplut	3. pskplut	Pvrbplut	
45	32	32	32	27	

9. pskkomp					171
Chef, stf, strifef					
Stab/trplut	1. pskplut	2. pskplut	3. pskplut	Pvrbplut	
45	32	32	32	27	

10. pskkomp					171
Chef, stf, strifef					
Stab/trplut	1. pskplut	2. pskplut	3. pskplut	Pvrbplut	
45	32	32	32	27	

Stabs- och trosskomp			
Chef, stf			
319			
Stabs/stplut	Vakt/eskort	MP-tropp	Piplut
31	44	12	37
Uhplut	Rep/bgplut	Sjvplut	Trossplut
56	60	50	27

sarbandvagn 302 och beväpnad med pansarvärnsrobot 56 (Bill). I plutonen ingår tre robotgrupper och en pbv-grupp.

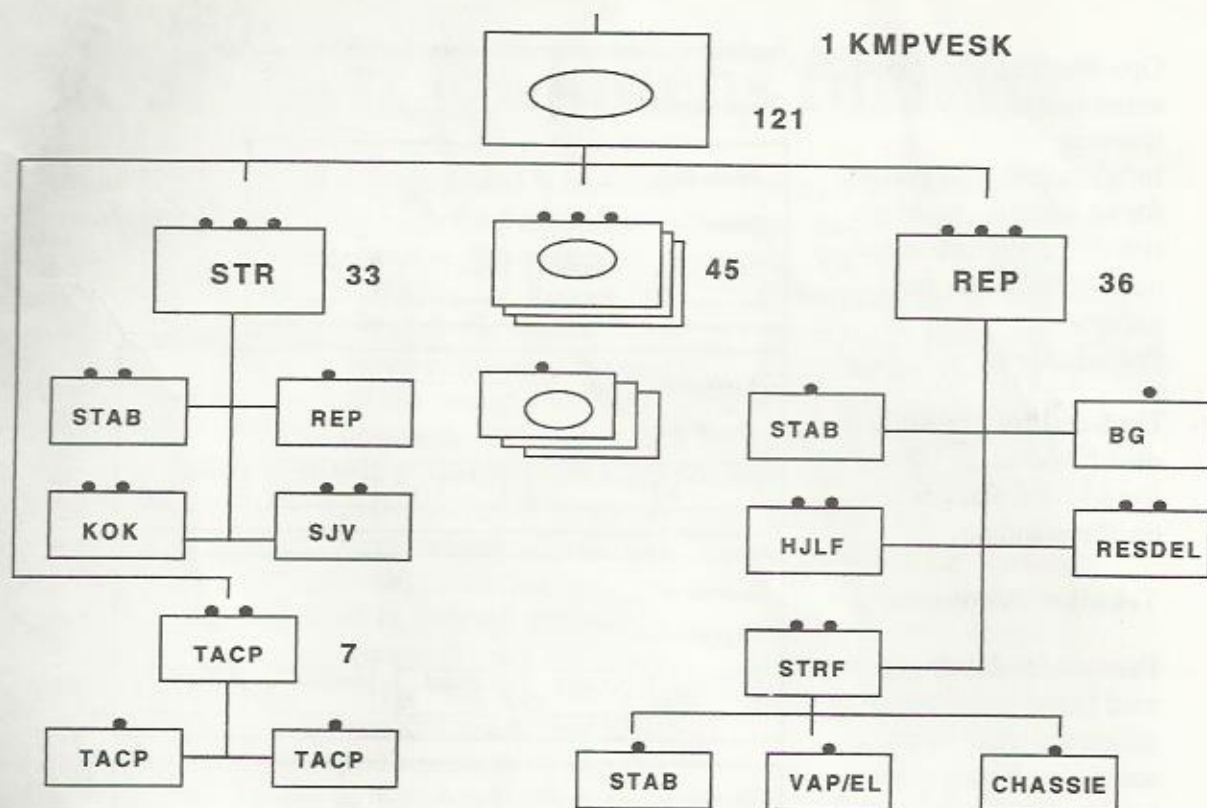
Stabs- och trosskompaniet

Kompaniet sätts upp i Strängnäs. Det består av följande enheter:

- **Stabs- och sambandsplutonen**, som är bataljonchefens sambands-

resurs. Den betjänar bataljonsstaben och bistår med samband även inom bataljonen. Plutonen svarar också för sambandet med Sverige via kortvågsradio och satellittelefon.

- **Vakt- och eskortplutonen**, som svarar för att bevaka bataljonscampen och för att eskortera transporter inom bataljonen. Plutonen är bland annat utrustad med pansarbilar av märket SISU.

Danmark deltar med ett stridsvagnskompani från den Jydske Brigade.

- **Militärpolistroppen**, som är bemannad med personal som arbetar som poliser i Sverige. Troppen svarar bland annat för kontroller av trafiksäkerhet och allmän säkerhet och för utredning av eventuella brott.
- **Pionjärplutonen** svarar dels för minröjning och

ammunitionsröjning, dels för byggnadsarbeten och andra fältarbeten. I plutonen ingår hantverkare av olika slag. Plu-

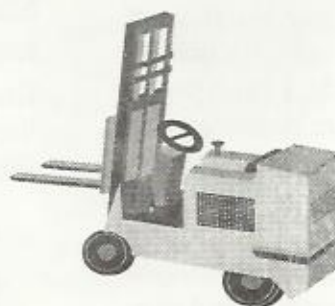
tonen är utrustad med flera typer av arbetsmaskiner.

- **Trosstroppen** svarar för stabs- och trosskompaniets och bataljonsstabens egen underhållstjänst.
- **Reparations- och bärgningsplutonen** innehåller dels rörliga reparationsresurser, dels en tung verkstadsresurs med reservdelslager.
- **Underhållsplutonen** svarar för att hämta, förvärdställa och distribuera förnödenheter av olika slag.

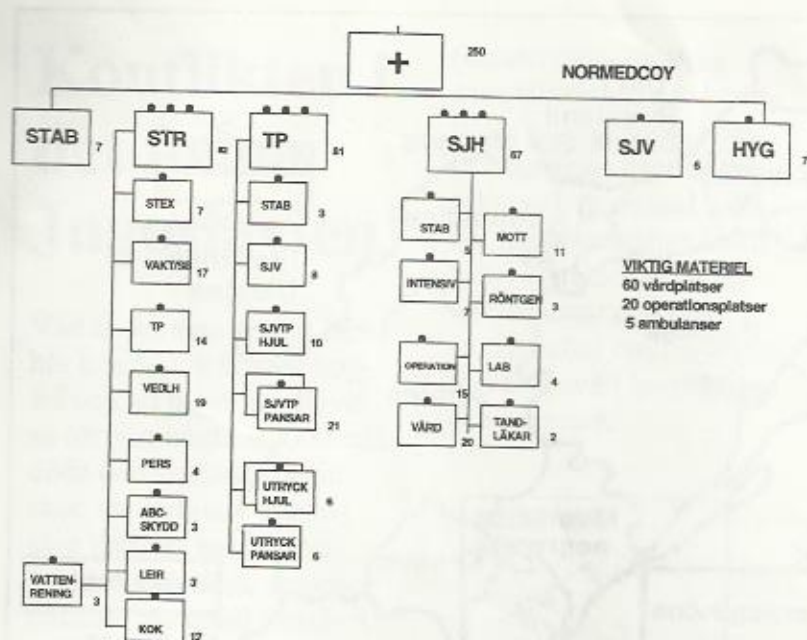
- **Sjukvårdsplutonen** har

tre förbandsplatser, som är rörliga. Plutonen har resurser för daglig sjukvård och för första omhändertagande av skadade. I plutonen ingår splitterskyddade sjuktransportfordon av märket SISU.

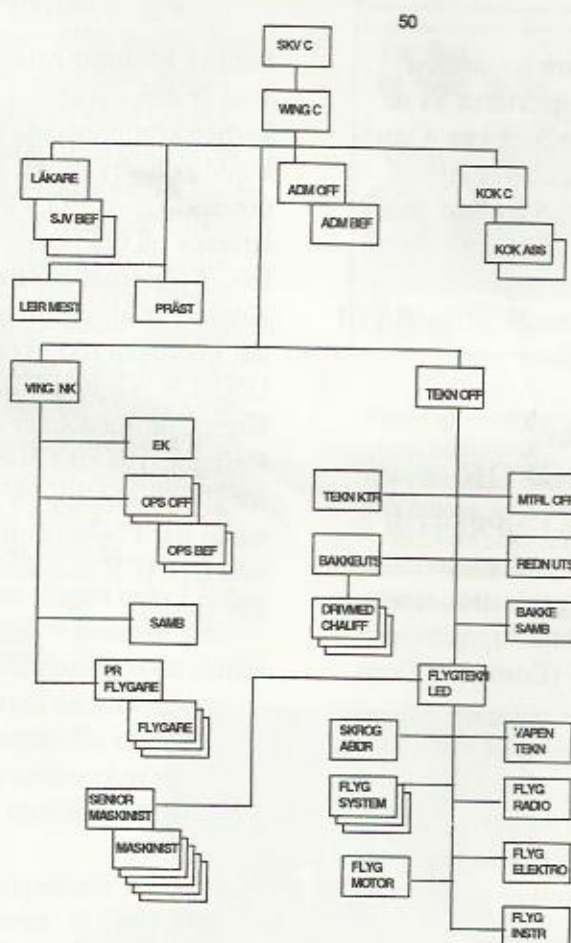

Det norska sjukhuskompaniet har med sina 60 vårdplatser, 20 operationsplatser och fem ambulanser kapacitet att betjäna 4 000 personer.

UNPROFOR

Den 21 februari 1992 antog FN:s säkerhetsråd resolution 743 som beslutar om insättande av en fredsbevarande styrka med benämningen UNPROFOR (United Nations Protection Force). Grunden för FN-insatsen var vapenvilan från 2 januari 1992 mellan Jugoslaviska nationella armén (JNA) och Kroatien. Chef för UNPROFOR var den svenske generallöjtnanten Lars-Eric Wahlgren. Idag heter chefen Jean Cot och är general från Frankrike.

HELIWING 720 SKV

Fyra helikoptrar från Norge och 40 man ökar styrkans transportkapacitet.

UNPROFOR är i huvudsak grupperad inom tre områden, United Nation Protected Areas (UNPA) i Kroatien. Det är områden där serberna är i majoritet eller är en stor minoritet och där strider fördes under sommaren och hösten 1991. UNPA är indelade i fyra sektorer.

På grund av den dramatiska utvecklingen i Bosnien-Herzegovina under våren och sommaren 1992 skapades i början av juni en femte sektor i Sarajevo med uppgift att öppna flygplatsen för hjälpsändningar. Under oktober 1992 bildades dessutom ett "Kommando Bosnien-Herzegovina". Detta grupperas i fem zoner i Bosnien-Herzegovina och har till uppgift att skydda hjälpsändningar. Chef i Bosnien-Herzegovina är den belgiske generallöjtnanten Francis Briquemont.

UNPROFOR:s gruppering i det forna Jugoslavien.

UNPROFOR består av styrkor från Kanada, Argentina, Danmark, Norge, Spanien, Ukraina, Ryssland, Polen, Tjeckien, Kenya, Egypten och Jordanien.

I början av februari 1993 grupperades en FN-skyttebataljon i Makedonien. Denna är sammansatt av kompanier från Sverige, Norge och Finland. Syftet med denna styrka är att förebygga en eventuell konflikt. Mindre enheter från USA har tillförts FN-förbanden i Makedonien. Totalt ingår omkring 25 000 människor i FN-insatsen.

Den 4 juni 1993 beslutade FNs säkerhetsråd att ombesörja att de "skyddade områden" som omtalats i

en tidigare resolution (824) respekteras av de stridande parterna. Områdena inkluderar Bihac, Gorazde, Sarajevo, Srebrenica, Tuzla och Zepa. Det är för skyddet av Tuzla som Nordbat/BA 01 nu avdelas.

Inte bara UNPROFOR

Förutom UNPROFOR är ett antal andra internationella organisationer aktiva i före detta Jugoslavien: ECMM (European Com-

munity Monitor Mission), som är den europeiska säkerhetskonferensens vitklädda observatörer, är utmärkta med EG:s gula stjärnor på blå botten. IRCR (Internationella Röda Korset) är utmärkta med det klassiska röda korset. UNHCR (United Nations High Commissioner for Refugees) är ett FN-organ för flyktinghjälp, vars personal har FN-legitimation och UNHCR-registrerade FN-fordon.

Konflikten i det forna Jugoslavien

Vad är det som gör att den här konflikten kunnat uppstå och att priset har blivit så oerhört högt? 10 000-tals döda och skadade människor, tre miljoner människor på flykt bortdrivna från hus och hem, en omfattande materiell förstörelse där hela städer systematiskt lagts i ruiner; i Vukovar i norr går det inte att hitta en byggnad, gatuskylt eller lyktstolpe som inte är träffad av granatsplitter eller kulor. Staden beskrevs före kriget tillsammans med Osijek och Zadar som platser av överdådig skönhet. I Sarajevo ligger centralbiblioteket i ruiner, i Dubrovnik hotades länge den medeltida stadskärnan, den medeltida och förut mångkulturella staden Mostar närmar sig förstörelse. På landsbygden, slutligen, ligger byar med kloster och kyrkor skövlade.

Det finns ingen enkel förklaring, och framför allt ingen förklaring som skulle accepteras av alla inblandade parter. En mångfald orsaker samverkar på sämsta tänkbara sätt.

Några aspekter:

Historiska; Balkan har alltid varit Europas oroliga hörn och ett konfronta-

tionsområde för olika stormaktsintressen. För de flesta människorna i området präglas nuet av konsekvenserna av vad som har hänt hundratals år tillbaka. Däremot är de föreställningar och ideer som handlar om framtiden förvånansvärt kortsiktiga och oprecisa.

Verkliga och föregivna historiska oförrätter har utnyttjats hänsynslöst av maktlystna politiker med kontroll över medierna.

Etniska; Betolkningens sammansättning har präglats av historien. Det finns ett myller av olika folkslag inom det forna Jugoslaviens gränser, inte minst i Bosnien-Herzegovina. Detta gör att mycket få områden kan

renodlas som serbiska eller kroatiska.

Ekonomiska; Den ekonomiska krisen, som utvecklades ur det kommunistiska systemet och fördjupades när de Jugoslaviska delrepublikerna kom i konflikt med varandra, är en bördig jordmån för missnöje och frustration. Kriget leder uppmärksamheten från makthavarnas oförmåga att hantera de allt svårare problemen. I stället skyller man på fienden och får folk att bita ihop.

Politiska / Nationalistiska; I det tomrum och kaos som uppstod efter kommunismens fall gav de nationalistiska partierna en struktur åt tillvaron. Hänsynslösa maktpolitiker spelade på människors missnöje och rädsla genom en utstuderad propagandakrigsföring där historiska myter användes för att stärka den egna självkänslan.

Massmediala; "Aldrig för i historien har makthavarna kontrollerat media som de gör i dag." Detta har starkt bidragit till att skapa "fiendebilder", som innebär att negativa sidor projiceras på motståndaren och får karaktärisera denne. Detta bidrar till att göra motståndaren mindre mänsklig. Genom att prata om fienden i termer av terrorister, mördare eller råttor minskar man den känsla av skuld det kan innebära att döda.

Samma händelse med samma TV-bilder får helt olika förtecken beroende på var den rapporteras. Skulden hamnar förstas alltid på den andra sidan. Det är nästan omöjligt för folk i de olika delarna av det före detta Jugoslavien att skaffa sig en balanserad bild av vad som händer.

Lång orolig historia

Under historiens lopp har Balkan varit del av olika välden. En startpunkt kan sättas år 395 e Kr då det romerska riket splittrades i Västrom och Östrom (det Bysantinska riket). Detta följdes av maktkamper med och mellan olika inträngande folk och stater uppstod och föll.

Vid mitten av 600-talet hade slaverna koloniserat nästan hela halvön. Kroatien etablerades som ett eget rike under kung Tomislav (d 928), men förenade sig 1091 med Ungern. I slutet av 900-talet upprättade serberna en egen stat. Serberna upplevde en storhetstid på 1300-talet.

Vändpunkten kom 1389 då serberna led ett förrödande nederlag mot turkarna i det historiskt betydelsefulla slaget vid Kosovo Polje (Trastfältet).

Under 1300- och 1400-talet erövrade turkarna i det närmaste hela Balkan och det Osmanska riket breddade ut sig. Kroatien allierade sig då med de österrikiska habsburgarna som behärskade Slovenien Utmed

gränsen organiserade den habsburgske kejsaren i slutet av 1500-talet ett slags indelningsverk till skydd mot turkarna.

I detta så kallade militärgränsområde, som var en egen administrativ enhet långt in på 1800-talet, uppläts mark mot att

markägaren vid behov gjorde militärtjänst. Till området kom människor på flykt undan turkarna, framför allt serber, som kom att bilda stora, tämligen homogena befolkningsöar i Kroatien. Många av dessa serber hade lämnat Kosovo-området, som i

Serbisk expansion 1804-1913

Militärgränsområdet under 1700-talet

stället kom att befolkas av albaner. Av de som bodde kvar under turkiskt herravälde konverterade många till islam.

Från 1600-talet försvagades det osmanska riket, men först i början av vårt århundrade medförde rikets upplösning ett gradvis återupprättande av självständiga Balkanstater.

Efter det rysk-turkiska kriget 1877-78 fick Serbien full självständighet, och turkarna tvingades acceptera att Bosnien hölls ockuperat av österrikiska trupper. Österrike-Ungern annekterade de turkiska provinserna Bosnien och Herzegovina år 1908.

Jugoslavien, ordagrant "Sydslavien", föddes ur första världskrigets aska och ur spillrorna av två sönderfallande imperier, den österrikisk-ungerska dubbelmonarkin och det turkisk-osmanska väldet.

I Balkankrigen 1912 och 1913 delade Serbien, Grekland, Rumänien och Bulgarien upp vad som återstod av det Turkiska territoriet i Europa. Kosovo och delar av Makedonien tillföll Serbien, som också ville befria de bosniska serberna från österrikiskt styre. Den habsburgske tronföljaren Franz Ferdinand, ville möta detta genom att ge slaverna i de habsburgska länderna självstyre. Österrike stödde också erkännandet av Al

Under andra världskriget bildades i Kroatien en fascistisk lydstat. Stora delar av Bosnien ingick.

banien som fri stat, framför allt för att blockera Serbiens ambitioner att nå ut till Medelhavet. Oron i de södra delarna inom dubbelmonarkin och den brinnande serbiska nationalismen blev den direkta orsaken till första världskrigets utbrott. Den tändande gnistan var mordet på Franz Ferdinand i Sarajevo den 28 juni 1914 av den nittonårige serbiske nationalisten Gavrilo Princip. Detta fick Österrike-Ungern att förklara krig mot Serbien.

När kriget tog slut 1918 fanns både Turkiet och Österrike-Ungern bland förlorarna. De slaviska folken i söder fick på så sätt sin nationella frihet, och i december samma år proklamerades Serbernas,

Kroaternas och Slovenernas konungadöme under den serbiske konungen. Efter en allvarlig statskris, som bottnade i missnöje med den serbiska dominansen inom unionen, införde kung Alexander 1929 militärdiktatur, och landet döptes om till konungariket Jugoslavien. Han mördades 1934 under statsbesök i Frankrike. Den kroatiska Ustasja-rörelsen anklagades för att stå bakom attentatet. Denna fascistiska organisation som skapades under mellankrigstiden hade som mål att med terror tvinga fram en självständig Kroatisk stat.

Under andra världskriget stödde Jugoslavien till att börja med den tyska sidan, bland annat av handelspolitiska skäl. Men när ledningen 1941 ville ta steget

fullt ut och alliera sig med den så kallade axelpakten möttes detta med en statskupp och antinazistiska demonstrationer i Serbien.

Tyskland angriper

Den 6 april 1941 angreps därför Jugoslavien av tyska, italienska, ungerska och bulgariska styrkor som delade upp landet mellan sig. Dessutom bildades en fascistisk lydstat "Det oberoende Kroatien" med Ustasja-rörelsen vid makten

Två rivaliserande motståndsgupper kämpade mot inkräktarna: den kungatrogna Cetnik-rörelsen, som var en serbisk nationalist-rörelse, och den kommunistiska nationella befrielse-armen under ledning av Josip Broz (mera känd som Tito). Man förde inte bara en kamp mot ockupationsmakten, utan passade också på att göra upp gamla oförrätter.

Många döda

De flesta dödsoffer under denna tidsperiod, kanske så många som 1,5 miljoner människor eller 10 procent av befolkningen, dödades i strider och terroråd, ofta med religiösa förtecken, mellan olika inhemska grupper och inte av utländska fiender.

Kommunisterna som hade befriat den största delen av landet blev ledande och kungen avsattes formellt

1944. Efter krigsslutet i november 1945 utropades Republiken Jugoslavien med Tito som premiärminister. Man ville lösa problemen med de nationella motsättningarna genom en federation med sex delrepubliker (Slovenien, Kroatien, Bosnien-Herzegovina, Serbien och Montenegro) och två autonoma områden (Kosovo och Vojvodina). Stora ansträngningar lades ner för att "jugoslavisera" landet och dölja de inre motsättningarna. Ingen opposition tilläts och Tito som nu fått titeln president styrde landet med järnhand.

Tito bryter med Stalin

Redan 1948 bröt Jugoslavien med Sovjetunionen då Tito vägrade att gå i Stalins ledband. De övriga kommunistländerna svarade med ekonomisk bojkott, vilket ledde till en decentralisering av den jugoslaviska ekonomin och begreppet marknads-socialism uppstod. Detta i kombination med de stora regionala skillnaderna mellan de mera utvecklade, rika delarna i nordväst och de fattigare i sydost började efterhand väcka nytt liv i de slumrande nationella motsättningarna. Politikerna började då allt mer se till den egna republikens väl i stället för till federationens bästa.

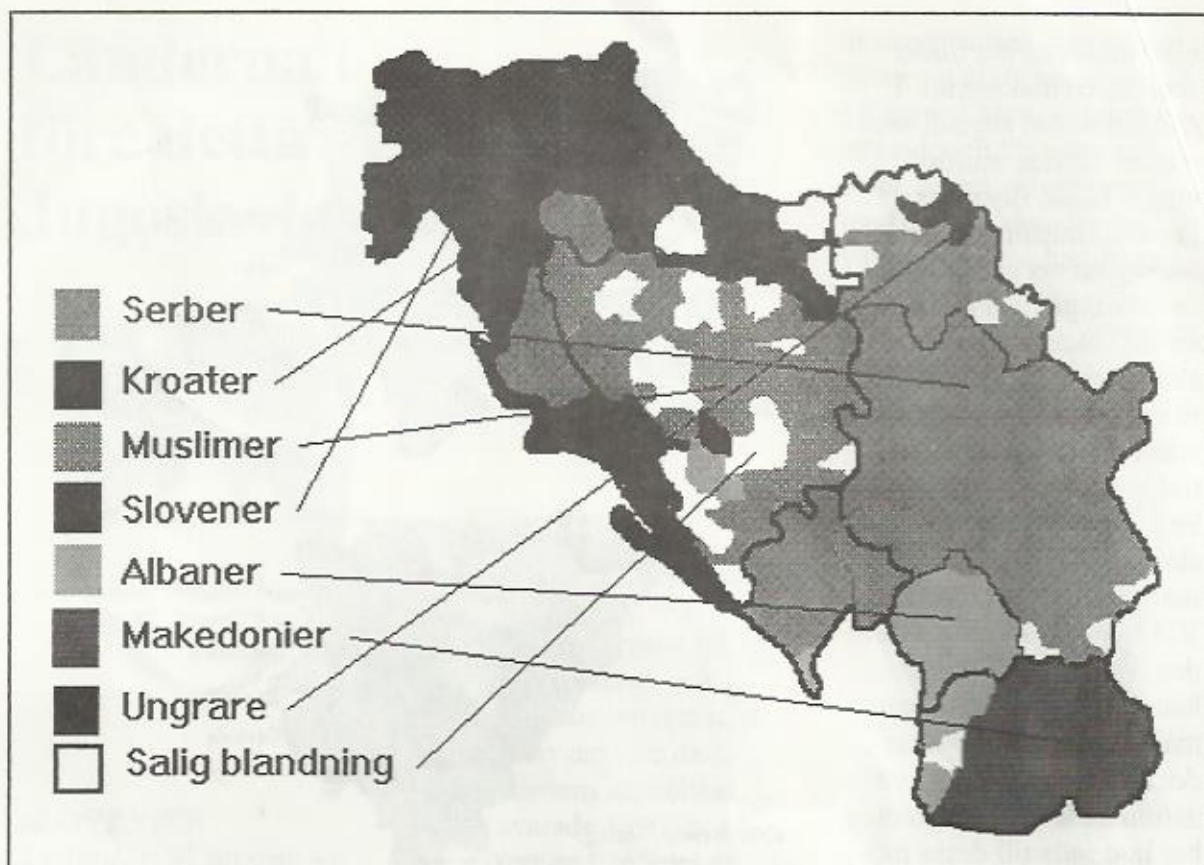
Det första större utbrottet av nationalism under efterkrigstiden kom 1971, då Kroatien svallade över av nationell yra under den så kallade Zagrebvåren, vilken kulminerade i krav på en egen Kroatisk stat. Manifestationen slogs dock bestämt ner av den serbdominerade federala jugoslaviska folkarmén (JNA) och kravallpolis. Även om den jugoslaviska statsledningen utåt sett visade upp fasthet, så tog man intryck av det inträffade och införde efterhand vidsträckt självstyre för delrepublikerna.

Efter Titos död 1980 accelererade den oroliga utvecklingen. Våren 1981 revolterade det i Serbien autonoma området Kosovo, där 80 procent av befolkningen var albansk, och krävde att få status som egen republik. Detta väckte den serbiska nationalismen, inte minst beroende på Kosovos speciella ställning som "ur-serbien" och rädsla för att detta var början på en anslutning till Albanien.

Anti-albansk kampanj

En omfattande anti-albansk kampanj; med "storserbiska" förtecken inleddes. Som en följd av detta upphävdes 1989 Kosovos och Vojvodinas autonomi.

1990 splittras det federa-

tiva kommunistiska partiet och Jugoslavien upphör att vara en enpartistat. Samtidigt blir ekonomin allt sämre. Fria demokratiska val genomförs senare samma år i alla republikerna. Gemensamt för alla valresultaten var att nationalistiskt inriktade partier kom till makten. I det serbdominerade området Krajina i Kroatien förklarar man sig efter folkomröstning som oberoende av Kroatien och senare även som en del av Serbien. JNA tog tydlig ställning för Krajina. Samtidigt pågick ett intensivt propagandakrig som under 1991 övergick från ordväxling, över misslyckade förhandlingar och skärmytslingar, till krig efter att Slovenien och Kroa-

tien utropade sig som självständiga stater den 25 juni. Den federala regeringen svarade med att skicka in armén i Slovenien. Man missbedömde dock både slovenernas motstånd och omvärldens reaktion, och redan efter cirka två veckor drogs JNA tillbaka efter EG-förhandlingar.

Kriget mellan kroater och serber började i Krajina, och spreds senare till Slavonien kring städerna Vukovar och Osijek. Striderna utvidgades senare till Dalmatien och staden Dubrovnik attackerades. EG-förhandlingar leder till en rad vapenvilor, vilka genomgående bryts direkt. FN:s sändebud Cyrus Vance, tidigare utri-

kesminister i USA inleder medlande diplomati. Först i januari 1992 inleds en mera bestående vapenvila, efter "Sarajevo överenskommelsen".

I mars genomfördes en folkomröstning om självständighet i Bosnien-Herzegovina som ledde till att även denna republiken förklarar sig självständig. I april utbryter krig även här, med strider som vi ännu inte har sett slutet på, mellan i huvudsak bosnier (muslimer) som är för självständighet och serber som är i mot. Kroaterna stöder i princip bosnierna, även om strider också har förekommit dem emellan. Försöken att mäkla fred på Balkan fortsätter. Ett förslag att dela upp Bosnien-Herzegovina i tio delstater

eller kantoner har under sommaren diskuterats. I månadsskiftet augusti-september skedde omröstningar bland Bosniens kroater, muslimer och serber om att acceptera en federativ plan med tre delar, en för vardera gruppen. De skilda landsändarna skulle få ett stort mått av självständighet men ha en central huvudstad - Sarajevo. Federationens ledning skulle enligt planen rotera mellan de olika grupperna. Vid följande möte i Geneve den 30 augusti bröt förhandlingarna på nytt samman. Samtalen förväntas dock fortsätta. Något nytt datum hade den 7 september inte satts till dessa möten.

Kartskisserna till höger visar underlaget för de förhandlingsbud om den etniska tilldelningen av land i Bosnien som diskuterats vid förhandlingarna i Geneve.

Den översta representerar budet från de bosniska serberna, den andra de bosniska kroaterna och den tredje muslimerna. Den fjärde kartan är medlarnas förslag.

Serbernas förslag.

Kroaternas förslag.

Muslimernas förslag.

Medlarnas förslag.

Länderna i före detta Jugoslavien

SLOVENIEN

2 miljoner; 91 procent slovenier. Är den före detta delrepublik som har flest industrier och den högsta levnadsstandarden. Den svarade för cirka 19 procent av Jugoslaviens totala BNP trots att befolkningen bara utgjorde åtta procent. En fjärdedel av exportinkomsterna kom härifrån. Slovenerna har mer än andra utnyttjat möjligheten att starta privata företag. De har också haft glädje av nära kontakter över gränserna till Österrike och Italien. Befolkningen är till cirka 90 procent slovenier, vilket gör befolkningen till den mest homogena inom den gamla federationens gränser. Detta var förmodligen en viktig orsak till att Slovenien relativt lätt lyckades få igenom sin självständighet. Huvudstad är Ljubljana.

KROATIEN

Fem miljoner; 75 procent kroater och 12 procent serber. Med inkomster från industri, jordbruk och turism är Kroatien den näst rikaste av de före detta Jugoslaviens republiker. Den svarade 1990 för något över en fjärdedel av federationens totala BNP. Befolkningen utgjorde cirka 25 procent, eller 5 miljoner. Särskilt jordbruksområdena i de östra och centrala delarna, som är en förlängning av den ungerska slätten, är mycket bördiga.

I huvudstaden Zagreb och en del andra städer i inlandet finns också industrier och företag som producerar konfektionsvaror, textil och livsmedel. Vid kusten finns även varvsindustri. Turistnäringen var före kriget en viktig inkomstkälla, och gav många arbete längs kusten.

Nära 80 procent av befolkningen är kroater. Den största minoriteten är serber. Andra minoritetsfolk

är slovenier och ungrare. Serberna utgör en majoritet i Krajina i söder och i delar av regionen Slavonien i öster, vilket väl stämmer med de områden där de värsta striderna har utkämpats. Det kroatiska "hälsningstecknet" som ofta används är ett V-tecken gjort med två fingrar.

BOSNIEN-HERZEGOVINA

5 miljoner; 40 procent muslimer, 32 procent serber, 19 procent kroater och 7 procent som själva betecknade sig som "jugoslaver". Bosnien-Herzegovina var en av Jugoslaviens sämst utvecklade republiker. Den svarade bara för ca 8 procent av industriproduktionen, trots att man hade nästan 20 procent av federationens befolkning. B-H var den mest etniskt splittrade republiken där ingen folkgrupp hade egen majoritet (40 procent muslimer, 32 procent Serber och 19 procent Kroater). Huvudstad är Sarajevo som är unik i Europa på grund av det stora antalet moskéer, som ger en österländsk prägel. Här hölls vinter OS 1984.

MONTENEGRO

0,6 miljoner; 69 procent montenegriner, 13 procent muslimer och 7 procent albaner.

Var den minsta av ex-Jugoslaviens sex delrepubliker. Både industrin och jordbruket är dåligt utvecklat. En huvudnäring för de cirka 600 000 invånarna är turism, en annan fiske. Den enda industristaden är huvudstaden Titograd. Större delen av montenegrinerna tillhör ortodoxa kyrkan. 69 procent är montenegriner, 13 procent muslimer, 7 procent albaner och 3 procent serber. Montenegro har nära band med Serbien och har under de senaste årens strider stått på deras sida. Det är också den enda av de forna delrepublikerna, förutom Serbien, som har skrivit på det nya Jugoslaviens författning.

MAKEDONIEN

2 miljoner; 67 procent makedonier, 20 procent albaner och 5 procent turkar. Var den fattigaste republiken i den gamla federationen och folket där hade den lägsta genomsnittslönen. Makedonien svarade bara för omkring 5 procent av Jugoslaviens BNP. Makedonien hade - och har - stora svårigheter med industriproduktionen och ar-

betslösheten var större än i någon annan republik.

Omkring 67 procent av befolkningen är makedonier, som tillhör den ortodoxa kyrkan, men där finns också stora minoriteter. Cirka 20 procent är muslimska albaner, 5 procent turkar och 3 procent serber. Makedonien har två stora problem vid sidan av fattigdom. Det ena är att det saknar förbindelse med havet och det andra att gränserna efter första världskriget drogs på ett sådant sätt att makedonier blev avskurna i Bulgarien och Grekland.

JNA har i princip dragit sig tillbaks från Makedonien i god ordning. Makedonien har till skillnad från de övriga utbrytarrepublikerna inte erkänts av EG, eftersom Grekland envist motsätter sig detta. Grekland hävdar att man inte har något emot att erkänna "Skopjestaten" fast inte under namnet Makedonien som man själv anser sig ha historisk rätt till.

I Makedonien regerade på 300-talet före Kristus kung Filip. Dennes son hette Alexander, senare känd under tillnamnet "Den store". Med honom spreds grekisk - hellensk - kultur ända bort till Indien. Historisk nostalgi och krassa ekonomiska turistintressen samverkar här med realpolitiska mo-

tiv. För i bakgrunden skymtar till exempel rädsla för makedonska anspråk på grekiskt territorium.

SERBIEN

"Kärnserbien", utan Kosovo och Vojvodina) 6 miljoner; 85 procent serber, muslimer och albaner är de största minoriteterna. Befolkningen utgörs nästan helt av serber, även om det i huvudstaden Belgrad finns många andra folkgrupper. Dess andel på 23 procent av det forna Jugoslaviens industri- och jordbruksproduktionen motsvarades väl av befolkningen på cirka 25 procent. BNP per capita låg på strax under medelsnittet. Serbien är sedan den 30 maj 1992 utsatt för ekonomiska sanktioner av FN för sin inblandning i kriget i Bosnien. Detta märks främst genom långa köer till bensinstationerna, till exempel i huvudstaden Belgrad, som tidigare också var den gamla federationens huvudstad. Det serbiska "hälsningstecknet" är det ortodoxa korstecknets tre fingrar.

KOSOVO

2 miljoner; 77 procent albaner, 13 procent serber, 5 procent montenegriner. Den autonoma provinsen Kosovo är den fattigaste delen av Jugoslavien. Befolkningen på 2 miljoner utgörs i dag till cirka 90 procent av albaner. Dessa talar albanska och är vanligen muslimer. Bland Kosovo-albanerna finns en stark nationalistörelse som kräver att området ska överföras till Albanien. Många befarar att Kosovo ska bli nästa konflikthård på Balkan.

VOJVODINA

2 miljoner; 54 procent serber, 19 procent ungrare och 10-15 procent kroater. Den autonoma provinsen Vojvodina var näst Slovenien och Kroatien det gamla Jugoslaviens bäst utvecklade del och svarade för 25 procent av jordbruksproduktionen. Området kallas ofta för Jugoslaviens kornbod. Serberna är i majoritet och utgör 54 procent av befolkningen, nära 20 procent är ungrare, men det finns också en rad andra folkgrupper som kroater, rumäner, slovakar och ukrainare. Huvudstad är Novi Sad.

Några geografiska data

BALKANHALVÖN Balkanhalvön avgränsas i väster av Adriatiska havet, i sydväst av Joniska havet, i söder av Medelhavet, i sydost av Egeiska havet.

Hellesponten, Marmarsjön och Bosporen och i öster av Svarta havet.

Staterna på Balkan är Rumänien, Albanien, Bulgarien, Grekland, de europeiska delarna av Turkiet och de områden som innefattades av den gamla Jugoslaviska statsbildningen. det vill säga Slovenien, Kroatien, Bosnien-Herzegovina (B-H). "rest Jugoslavien" (Serbien och Montenegro) samt Makedonien. Området täcker en yta av cirka 500 000 km² (jämför med Sverige som omfattar cirka 450 000 km²).

Balkan är mycket bergigt. De tre huvudbergskedjorna är Dinariska alperna, Rodopebergen och Balkanbergen. Närmare tre fjärdedelar av det gamla Jugoslaviens yta utgörs av bergskedjor och högplatåer mer än 500 m ö h. Det högsta berget, Triglav i Slovenien, når 2163 meter över havet.

Tre klimattyper kan urskiljas i området: kustlandet med medelhavsklimat och heta, torra somrar, och nederbördsrika vintrar. Bergslandet med förhållandevis svala somrar och vintrar med snö samt slättlandet med kontinentalt klimat och en medeltemperatur på -1 C i januari och +20 C i juli. Vid kusten är motsvarande värden +7 C respektive +5 C. Årsnederbörden är 600

- 1000 mm i större delen av området, i bergen > 1 000 mm.

På Balkan möts flera olika floraområden som ger en både rik och varierad natur. Mycket av den ursprungliga skogsvegetationen har dock avverkats. Har finns många av de för Europa typiska större däggdjuren som varg, räv, björn, grävling och rådjur.

Vad krävs av den enskilde?

Bra kondition så att kroppen lättare kan anpassa sig till nya förhållanden och bättre motstå påfrestningar.

Frihet från större personliga bekymmer. "Man kan aldrig resa ifrån sig själv." Har man personliga problem, bör man inte välja FN-tjänstgöring.

Förståelse för uppgiften. För att rätt kunna lösa sin uppgift måste man ha full förståelse för vad den innebär, och helt acceptera att man också har ett personligt ansvar för den.

Tillit till den egna förmågan när det gäller att klara upp olika situationer.

Känsla för ansvar för de övriga i förbandet. Man måste också kunna visa hänsyn och respekt för sina kamrater, för personal ur andra nationers förband och för den lokala befolk-

ningen.

Förmåga till samarbete, såväl med egna kamrater som med företrädare för andra länder, oavsett ras, religion och nationalitet.

Moralisk ryggrad och förmåga att utstå påfrestningar som förorsakas av isolering från hemlandet och från det "normala" liv man är van vid.

Vilja och förmåga att underkasta sig stora krav ifråga om personligt uppträdande, hygien och vård av utrustningen.

Du står till förfogande under hela tjänstgöringsperioden och ingår i ett militärt system. Detta innebär att Du kan tas i anspråk för tjänst även utöver ordinarie arbetstid alla dagar i veckan. Övertidsersättning och kompensation förekommer inte. Du kan även under vissa förhållanden tvingas lösa andra arbetsuppgifter än de Du är uttagen till. Även under fritiden ställs krav på Ditt uppträdande som representant för Sverige och UNPROFOR, vilket naturligtvis inte hindrar att Du har trevligt.

Kontakter med medierna

Bataljonens pressofficer är stabschefen. Till hans förfogande står pressdetaljen.

Goda mediekontakter är en tillgång för alla myndighe-

ter, företag och organisationer. De är en förutsättning för att de argument på vilka verksamheten vilar vinner spridning och förståelse. Också för Förenta Nationerna och svenska FN-förband gäller dessa förutsättningar. Attityden gentemot massmedierna vid bataljonen ska därför präglas av öppenhet.

Information ska förmedlas snabbt och den ska vara korrekt. Begränsningar förekommer emellertid. Dessa föranses av såväl UNPROFORs bestämmelser som av den svenska sekretesslagstiftningen. Den svenska sekretesslagens andra kapitel talar till exempel om "hänsyn främst till rikets säkerhet eller dess förhållande till annan stat eller mellanstatlig organisation." I lagens 16 kapitel görs vissa inskränkningar i den meddelarfrihet som finns för statligt anställda - Du får givetvis inte röja sekretessbelagda uppgifter.

Också vissa förhållanden - uthållighet, operativ förmåga, vakrutiner, förflyttningar etc - vid FN's egna militära förband omfattas av dessa begränsningar. Nya regler angående styrkornas relationer med massmedierna kan också utfärdas under missionens gång. I samband med anställning förbinder sig den enskilde att underordna sig dessa regler.

Brott mot FN's bestämmelser kan leda till hävande av kontrakt.

Med dessa begränsningar har Du rätt att som privatperson lämna uppgifter och svara på frågor från medierna. Du får dock inte verka som "kontrakterad rapportör" från operationsområdet. Rapporter från den enskilde kan uppfattas som partsinlägg och därigenom äventyra säkerheten för förbandet. FN som organisation kommer under sitt arbete i kontakt med för de i den aktuella konflikten inblandade parterna känslig information. Urskilningslös förmedling av sådan information leder till att organisationens anseende som neutral part upphör och att dess verksamhet därigenom skadas eller omöjliggörs. Använd Ditt omdöme och meddela alltid pressdetaljen om Du varit i kontakt med medierna.

Den arméorder som slutligen reglerar kontingentens kontakter med medierna är i skrivande stund inte färdigbehandlad. Från bataljonens sida verkar vi för ett system där den enskilde kan skriva hem till ortstidningen, men där artikeln först lämnas in till pressdetaljen för vidare befordran till det svenska högkvarterets informationssektion och därifrån till aktuell redaktion. Huruvida detta system kommer att tillämpas är således ännu oklart.

Risken för missförstånd och felaktigheter mångfaldigas när informationsläget är oklart. Situationen i det forna Jugoslavien erbjuder stora sådana risker. Upplysningar från den svenska bataljonen ska också av detta skäl i första hand röra den svenska bataljonens inre arbete - inte situatio-

nen i stort. Uttalanden om och från UNPROFOR görs av bemyndigade talesmän vid UNPROFORs högkvarter. Alla uttalanden till massmedierna i

kontingentens namn sker av pressofficeren eller av denne delegerad befattningshavare.

Något om riskerna med ryktesspridning.

Kontakter med hemlandet

Informationsmeddelanden

Informationsmeddelanden till anhöriga. Syftet med dessa meddelanden är att i första hand vid spända lägen kunna ge information till anhöriga. I andra hand att ge anhöriga möjlighet till en mer regelbunden information så att kontakten med enheten upplevs som nära och meningsfull. Meddelanden läses in av SWEDINT på telefonsvarare. Telefonnummer kommer när missionen i Bosnien startat att vara 08-662 45 83. Meddelandet får omfatta högst en minut.

Brev från avsändare i Sverige

1. Brev från avsändare i Sverige ska adresseras enligt följande:

Grad/FN-soldat +befattningsnummer+namn	EX: Löjtnant BA 01023
Stab eller kompani	10 Pansarskyttekompaniet
Pluton	2 Pluton
NORDIC BAT GROUP	NORDIC BAT GROUP
BOSNIEN-HERZEGOVINA	BOSNIEN-HERZEGOVINA
MALMÖ UTRIKES	MALMÖ UTRIKES

paket
För brev gäller samma adress med den skillnaden att MALMÖ UTRIKES ersätts med TOMTEBODA UTRIKES

Brev från FN-kontingenten adresseras på samma sätt som Du gör här hemma.

2. Vad kan man skicka?

Vanliga och rekommenderade brev enligt utrikes bestämmelser samt vanliga brev och ESS-brev REK enligt inrikes bestämmelser:

Postförskott får skickas endast i riktning BOSNIEN-HERZEGOVINA.

Postanvisningar och utbetalningskort:

Inte telefonpostanvisningar.

Vanliga paket:

Max tre kilo till Bosnien-Herzegovina. Till Sverige är högsta vikten 10 kilo. Postförskott får skickas endast i riktning Bosnien-Herzegovina.

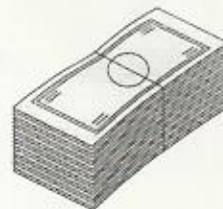
3. Porton

Beträffande porton m.m. hänvisas till särskild portotabell. Personalen vid FN-kontingenten tilldelas ett antal militärbrev per månad. Dessa befordras portofritt till Sverige. I militärbrev får Du inte skicka filmrullar. Under fliken på kuvertets baksida finns ett svarsmärke som kan användas för frankering av brev från Sverige till FN-kontingentens personal. Freemail

är en speciell förmån för personalen vid FN-kontingenten i Bosnien-Herzegovina. Den innebär att speciella så kallade freemilaerogram, andra brev försändelser på högst 10 gram samt postkort/vykort kan sändas utan att frankeras till Sverige. Försändelserna ska märkas med ordet "Freemail", samt ska vara försedda med avsändarens befattningsnummer, namn och adress vid kontingenten.

4. Valuta

Till personal vid FN-kontingenten får inte utan särskilt tillstånd skickas betalningsmedel, sedlar och mynt till högre belopp än 50 000.

5. Adress

Glöm inte att lämna DIN FN-adress till Dina anhöriga i Sverige.

6. Postal service m m vid fältpostkontoret

6.1 Bankservice

Insättning och uttag på konto hos Nordbanken. Gäller både konton med och utan bankbok.

Checkbestämmelserna är de samma som i Sverige, bland annat gäller att högst 2 000 kronor utbetalas kontant på andra checkar än Nordbankens.

FN-konton i Nordbanken öppnas för i princip all personal. Den 25:e varje månad sätts arvode för innevarande månad och tjänstgöringstraktamente för nästkommande kalendermånad in på kontot. Du får ett kontobevis från Nordbanken. På detta finns angivet namn, befattningsnummer och kontonummer (personnummer). Kontobeviset ska visas upp på fältpostkontoret i samband med uttag. Uttagningsblankett finns på fältpostkontoret. Det är viktigt att kontohavare för noggranna anteckningar om transaktionerna på kontot så att behållningen inte överskrids. Du ska också kunna legitimera Dig. Det går bra med till exempel Blue-Card eller körkort.

En gång per månad får Du ett kontobesked från Nordbanken som visar alla de transaktioner som gjorts på kontot sedan föregående besked. Du bör stämma av kontobeskedet mot de anteckningar som Du själv gjort vid varje transaktion.

6.2 Tullbestämmelser

Varor som Du skickar hem till Sverige med posten ska föras upp på tulldeklaration. Den blanketten får Du på fältpostkontoret. Observera dock att bland annat vin, sprit, öl, tobak, vapen och ammunition överhuvudtaget inte får skickas i postförsändelse från fältpostkontoret. Innehållet i en gåvoförsändelse får ha ett högsta värde av 400 kronor.

6.3. Valutabestämmelser

Alla inbetalningar vid fältpostkontoret ska göras i svenska kronor, SEK, eller i D-Mark. Avräkningskursen fastställs av Försvarets Civilförvaltning.

Liten ordlista:

God dag	Dobar dan
God kväll	Dobro vece
God morgon	Dobro jutro
God natt	Laku noc
Jag är från FN	Ja sam od Ujedinjene Nacije
Här får ni inte köra in	Ovde je zabranjeno da se vozi
Här får ni inte föra in vapen	Ovde nesmete imate oruzje
Stäng av bilen	Ugasite kola
Visa ert ID	Mogu li videti vasu licnu kartu
Har ni några vapen?	Imate oruzje?
Tack	Hvala
Varsågod	Molim
Adjö	Dovidenja, Zbogom
Eng "Please"	Molim vas
Hur mår ni?	Kako ste?
Bra	Dobro
Dåligt	Slabo
Talar ni.....?	Govorite li.....?
Jag förstår/förstår inte	Razumem/Ne razumem
Mitt namn är.....	Ja se zovem.....
Hur står det till?	Kako ste?
Bra, tack. Och Ni?	Dobro, hvala. A Vi?
Vänster	Levo
Höger	Desno
Fara	Opasnost
Fort	Brzo
FÖRSIKTIGT!	OPREZNO!
HJÄLP!	U POMOC!
Hämta en läkare (fort)!	Zovite doktora (brzo)!
Hör på!	Slusajte!
POLIS!	POLICIJA!
SE UPP!	PAZITE!
STANNA!	STANITE!
Ursäkta, jag förstår inte	Izvinite, ne razumem